

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020–2023)

Configurarea businessului inovațional în contextul concurenței regionale,

20.80009. 0807.42

Prioritatea Strategică __ **Provocări societale**

Directorul organizației

Stratan Alexandru _____

(numele, prenumele)

(semnătura)

Consiliul științific/Senatul

Stratan Alexandru _____

(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Pisaniuc Maia _____

(numele, prenumele)

(semnătura)

L.Ș.

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Determinarea gradului de inovare al IMM, acordarea suportului practic în procesul de inovare întreprinderilor locale

2. Obiectivele etapei anuale (obligatoriu)

1. Determinarea impactului capitalului uman asupra inovării
2. Studierea impactului culturii antreprenoriale asupra inovării
3. Implementarea practică al procesului de inovare al unei IMM existente, preponderent sectorul serviciilor
4. Aprobarea și diseminarea rezultatelor obținute

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Analiza interdependenței între competitivitatea IMM-urilor și încurajarea spiritului inovator
2. Studierea factorilor dezvoltării IMM-urilor inovative în regiune.
3. Determinarea impactului culturii organizaționale asupra inovării activității IMM
4. Se vor identifica câteva IMM inovative pe piața RM, și vom studia necesitățile în inovarea activităților
5. Organizarea evenimentelor de desiminare al rezultatelor proiectului

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Analiza IMM inovative pe anii 2017-2022, întreprinderi ce au inovat: produse, procese, metode de organizare, de realizare al mărfurilor , serviciilor;
2. Determinarea impactului factorilor externi asupra activității inovaționale;
3. Am analizat interdependența între nivelul producției agricole și dotarea factorială prin aplicare modelului Cobb-Duglas
4. Elaborarea sondajului privind determinarea gradului de inovare al IMM;
5. Determinarea impactului culturii organizaționale asupra activității inovaționale;
6. Elaborarea și testarea *Metodologiei dezvoltării echipelor pentru inovare*;
7. Elaborarea strategiei de inovare pe procese fabrica de mobilă Mille;
8. Elaborarea, traducerea, redactarea monografiei colective, prezentată spre publicare peste hotare;
9. Pregătirea materialelor pentru înregistrarea drepturilor de autor;
10. Organizare evenimentelor de desiminare al rezultatelor;
11. Participarea la conferințe internaționale cu teze, publicații în vederea diseminării și aprobării rezultatelor cercetărilor;
12. Continuarea cercetărilor inițiate de echipa în anul precedent, anume posibilitățile de finanțare al businessului inovativ, preponderent activități inovative disruptive.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

În urma cercetărilor efectuate în anul curent dorim să punctăm următoarele rezultate:

În vederea realizării acțiunilor planificate am analizat activitatea întreprinderilor inovative din perioada 2017-2022, în corelare cu numărul de angajați și venituri realizate. În studiul dat, am inclus întreprinderi care au inovat în (produse, procese, metode de organizare, de realizare al mărfurilor , serviciilor).Potrivit studiului, am constatat din numărul total de IMM existente în anul 2019-2021 întreprinderi inovatoare care au realizat ceva inovări constituie 49,5%, din care inovatoare pe produse /sau procese 16,5% din ele 7,1% pe produse, 5,4 pe procese, 4,0% pe produse și procese, 33,7% inovatoare ca structură organizatorică și marketing. Pornind de la aceste constări, am determinat impactul factorului extern acestuia asupra activității IMM-lor inovaționale. (anume capacitatea de adaptare si pârgghiile prin intermediul cărora IMM-urile ar putea stimula creșterea durabila)

Primul factor fiind procesul de globalizare, care a propus mecanisme și instrumente noi in ceea ce privește asigurarea creșterii economice, prosperității cât în țările dezvoltate, atât și în cele în dezvoltare. Anume prin apariția la nivel global al inovațiilor disruptive: ca Fintech, Blockchaine, Inteligența artificială. Anume apariția noilor domenii sub impactul Tehnologiilor informaționale, digitalizării activității economice. Am examinat factorii care determină participarea IMM-urilor la Rețele Globale de Valoare (RGV), identificat obstacolele cu care se confruntă și în care am elaborat unele recomandări pentru IMM-uri și guvern pentru facilitarea participării la RGV. Constatările făcute arată că pentru IMM-uri, inovațiile prin stimularea capacității tehnologice și atragerea investițiilor străine sunt cruciale, pentru economia țării.

Deoarece o parte din IMM totuși inovează în procese, sau în procesul de organizare, i-ar activități inovative disruptive sunt orientate către start-upuri, am dorit să determinăm care este impactul capitalului uman, precum și al culturii organizaționale asupra inovării întreprinderilor.

În acest scop am elaborat Sondaj, la care au participat angajați din 27 de întreprinderi din RM, precum 4 bănci din urmă căruia dorim să punctăm următoarele concluzii:
Din totalul celor intervievați 31,5 % cu vechime mai mare de 5 ani, 28,8% de la 1-3-ani, 26% de la 3-5 ani și 13,7% până la 1 an.

Din cei chestionați circa 47,9% fac parte din întreprinderi până la 30 de angajați, 27,4% din întreprinderi mai mulți de 500 de angajați, 9,6% până la 51-100 de angajați

Domeniile supuse chestionării 61,6% fac parte din domeniul serviciilor, 28,8% domeniul financiar bancar, producție, agricultură nesemnificativ

La întrebarea în ce măsură angajații sunt motivați să genereze să contribuie cu noi idei, persoanele chestionate au indicat ca 77 % sunt motivați, în 23,3% nu prea.

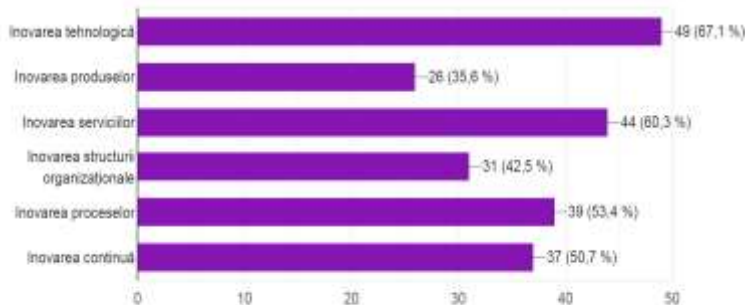
Echipa de management în ce măsură comunică nevoile de inovare, sau ce inovări au de când să introducă, peste 77% au indicat răspuns pozitiv, 17,8% au indicat răspuns negativ

La întrebarea în ce măsură organizația în care activez colaborează cu alte organizații din același lanț valoric, 70 % au indicat că da, 20,5%dezacord

La unele întrebări vă prezentăm grafic răspunsurile angajaților chestionați.

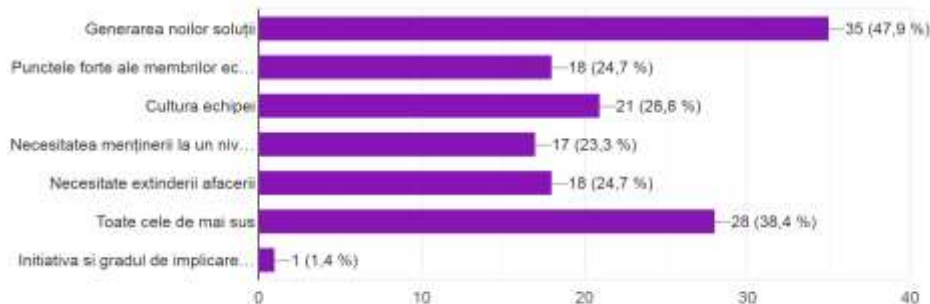
6. Care dintre variantele enumerate, considerați că cel mai mult ar corespunde conceptului de Inovare (alegere multiplă):

73 de răspunsuri

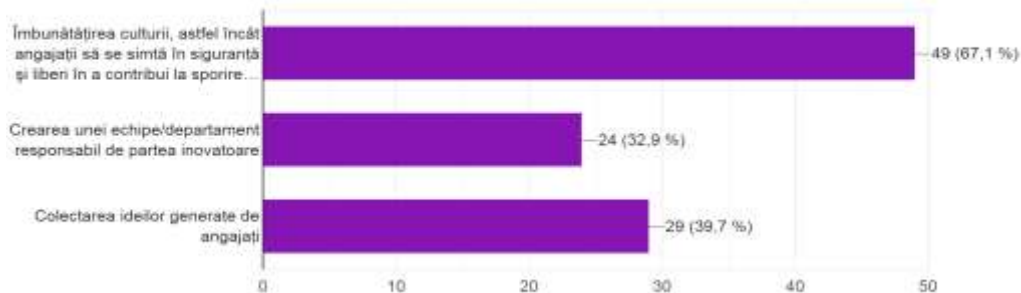
8. În opinia Dvs., cel mai important "motor" al inovației este (alegere multiplă):

73 de răspunsuri

16. Promovarea unei mentalități de inovare în organizația în care activați înseamnă:

73 de răspunsuri

La fel în scopul determinării impactului culturii organizaționale, asupra activității de inovare s-a efectuat, un studiu prin examinarea efectului fiecărei dimensiuni ale culturii organizaționale asupra inovațiilor produselor. Acest studiu a evidențiat importanța încorporării inovării în misiunea și viziunea organizațională, implicării angajaților în activitățile de inovare a produselor. Efectul ne semnificativ al adaptabilității în acest studiu indică necesitatea de a reproduce în continuare această cercetare pe eșantioane mai mari. În plus, acest studiu a utilizat o conceptualizare diferită a culturii organizaționale față de studiile anterioare.

În urma rezultatelor sondajului, precum și studiului impactului culturii organizaționale asupra inovării, am elaborat **Metodologia dezvoltării echipelor pentru inovare** care include fișier excell, fiecare fișier are o sarcină, de a contribui la dezvoltarea echipei. Elaborarea și testarea acestei metodologii s-a realizat timp de 2 ani, de către doctorul habilitat Călugăreanu Irina.

Denumirile fișierilor includ: Echipa, Rolurile fiecărui membru, Performanța fiecărui membru al echipei, Evaluarea eficienței organizației, Codul de etică. Fiecare fișier conține itemi clar stabiliți, cuantificabili, măsurabili. Există o legătură între fișiere, pentru a determina ponderea al elementelor culturii organizaționale, precum și lacunele în aceasta, în cultura organizațională al întreprinderii.

Această metodologie a fost testată pe 48 de întreprinderi, de pe urma căreia managementul întreprinderii va putea determina direcțiile de dezvoltare spre consolidarea echipei spre inovare, posibilitățile de a atinge rezultatele așteptate.

Altă sarcină realizată în cadrul proiectului fiind elaborarea unei strategii de inovare, pentru o întreprindere din domeniul de producție, anume, am pus accentul pe inovarea proceselor

Analizând mai aprofundat activitatea întreprinderilor din domeniul industriei mobilei din Republica Moldova, de către dr. Dascaluic Daniela. S-a observat că multe entități din categoria celor mici și mijlocii cu strategii de dezvoltare și obiective stabilite, sunt specializate preponderent pe producția în serie, mai cu seamă cele care exportă. Execută un volum de producție mare și o gamă largă de produse, dețin o piață de desfacere extinsă, utilizează cu productivitate și eficiență energetică înaltă.

Totodată, s-a dovedit că întreprinderile care produc mobilier unificat, majoritatea fiind din categoria microîntreprinderilor, de cele mai multe ori nu dețin strategii de dezvoltare bine definite și obiective stabilite, se confruntă cu dificultăți în relațiile cu angajații, dețin utilaje cu capacitate de producție scăzută și nu aplică în activitate inovațiile.

În această ordine de idei, exemplificând prioritățile și impedimentele cu care se confruntă întreprinderea producătoare de mobilă moale tapițată, cu brandul MILLE, ne-am propus să elaborăm strategia de dezvoltare a întreprinderii, punând accentul pe inovarea procesului de producere.

Fabrica de mobilă ”MILLE”, a fost creată cu scopul satisfacerii cerințelor clienților și asigurării confortului în casă, birou sau spațiul acestuia. Fabrica ”MILLE” se deosebește de celelalte companii de mobilă prin faptul că crează mobilă tapițată (canapele, modulare, colțare, fotolii, dormitoare, saltele, huse pentru mobilier) la comandă, combinând ideal designul și constructivitatea mobilierului în funcție de preferințele și cerințele clientului. Sloganul companiei este: ”MILLE Mobilă Moale la Comandă”- mobilier pentru toți și fiecare în parte, pentru toți care apreciază confortul și frumusețea.

Producerea în exemplare unice a mobilierului, desigur că necesită cheltuieli mai mari, dar totodată prezintă și avantajul posibilității de a atrage cât mai mulți clienți, atât pe plan local, cât și internațional. Analizând mai detaliat activitatea companiei s-a constatat, entitatea nu-și poate permite luxul de angajare a mai multor persoane care dețin abilități și cunoștințe aprofundate în domeniul managementului și supravegherii procesului de activitate. De asemenea, s-a constatat că obstacolele în dezvoltare nu țin de lipsa utilajelor performante sau a materiei prime, a pieței de desfacere sau forței de muncă calificată, ci, de organizarea corectă și echitabilă a procesului de lucru.

Astfel, sistemul de management bazat pe procese, reprezintă un amalgam al introducerii inovațiilor la nivel administrativ și de proces. Respectiv, strategia de dezvoltare a companiei urmează a fi elaborată în funcție de obiectivele și scopurile pe care și le propune entitatea pentru următorii 5 ani.

Misiunea companiei este de a crea confort la domiciliu, oficiu sau sală de așteptare. Obiectivele întreprinderii țin de responsabilizarea angajaților companiei, optimizarea procesului de producție și diminuarea volumului de rebuturi în rezultatul procesului de producere și de activitate în ansamblu.

Scopul principal este de a implementa în procesul de activitate sistemul de management bazat pe procese. Sistemul de management bazat pe procese implică elaborarea proceselor pe fiecare operațiune/activitate din cadrul întreprinderii, prin întocmirea de fișe pentru procese și respectarea atribuțiilor și acțiunilor care trebuie întreprinse.

Schematic fișa procesului operațional poate fi prezentată astfel:

	ANALIZA ȘI DESCRIEREA PROCESULUI	Denumirea companiei
--	----------------------------------	---------------------

Procesul nr.	Procesul:			
Versiunea:	Subprocesul:			
Deținătorul procesului:				
Resurse	Riscuri	Activități principale	Participanții la proces	Riscuri
1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3. .... 4. .... 5.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3. ....
Intrări în proces	Riscuri		Ieșiri	Riscuri
1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.		1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3. ....
Conținutul activității	Riscuri		Indicatori	Riscuri
1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.		1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3. ....
Data / Elaborat:	Data / Verificat:	Aprobat:		

În cadrul fișei procesului este necesar de completat următoarele rubrici:

1. Denumirea procesului și subprocesului,
2. Deținătorul procesului,
3. Activitățile principale, care nemijlocit țin de subprocesul analizat;
4. Resursele, inclusiv umane, echipamentele, materialele implicate în subproces, consumabilele directe și indirecte,
  - 4.1. Riscurile aferente resurselor implicate în subproces,
  - 4.2. Participanții la proces, care se indică în ordine ierarhică
  - 4.3. Riscurile generale aferente procesului de activitate la nivel de proces analizat, fie că acestea țin de conducerea entității, fie că acestea vizează responsabilitatea și abilitățile personalului în general.
5. Intrările în proces, care cuprind întreaga gamă de resurse necesare pentru desfășurarea subprocesului de activitate (echipamentele care participă la procesul de activitate, materialele, consumabilele etc.)
  - 5.1. Riscurile aferente exploatării echipamentelor și calității materialelor utilizate,
6. Ieșirile, care nemijlocit reflectă produsul care se obține în rezultatul derulării subprocesului, inclusiv și rebuturile.
  - 6.1. Riscurile ce vizează ieșirile aferente subprocesului de activitate, inclusiv și cauzele care au condus la rezultatele negative.
7. Conținutul activității, care implică totalitatea metodelor, tehnicilor, politicilor, procedurilor și specificațiilor implementate de cei care dirijează acest subproces.
  - 7.1. Riscurile legate de activitate
8. Indicatorii existenți: măsurare, testare, eficiență, eficacitate etc.
  - 8.1. Riscurile ce implică nerealizarea acestor indicatori.

Fiecare fișă a subproceselor urmează a fi aprobată de conducerea întreprinderii și periodic verificată și actualizată, astfel încât vor fi obținute performanțe în cadrul întreprinderii.

În baza elaborării fișelor proceselor aferente activității companiei ”MILLE” și implementării acestora la nivel de entitate, după o perioadă de jumătate de an, s-a observat că s-a micșorat cu circa 20% volumul rebuturilor din procesul de producere comparativ cu volumul acestora din anul precedent, sau optimizat cu 10% consumurile de materii prime și materiale și s-au responsabilizat angajații întreprinderii. Totodată, în rezultatul implementării inovațiilor la nivel de proces și responsabilizării angajaților întreprinderii, întreprinderea a început să exporte mobilă în Arabia Saudită și să se mențină și pe piața din România.

În continuarea cercetărilor realizate în anul 2021, cercetătorul Călugăreanu Irina a atestat necesitatea elaborării unei metodologii de analiză a PPP, care ar trebui să conțină sisteme de indicatori utilizați în analiza financiar-investițională a proiectelor inovative. În contextul businessului regional, parteneriatul public-privat este o metodă de organizare a afacerilor și o formă a activității investiționale care are drept scop consolidarea resurselor partenerilor publici și private. În aceste metode de analiză a funcționării PPP trebuie să se axeze nu doar pe evaluarea componentelor comerciale și bugetare ale activității PPP, ci și pe performanțele sociale și economice care sunt formate din externalitățile PPP.

În continuarea etapei din anul trecut, anume finanțarea IMM inovative, am analizat posibilitatea extinderii acestor necesități, anume studiu asupra participării capitalului privat, private equity, fondurilor de private equity dezvoltate vertiginos în țările europene la finanțarea inovațiilor, start-upurilor cu activități disruptive, iar rezultatele le vom prezenta la conferința internațională la University of Washington, Roma Italia, pe 24 noiembrie 2022

Am organizat cu membrii echipei workshopul *Studiile și cercetarea Economică în era digitală* pe 27 octombrie 2022, în sala Fintech hub ASEM, eveniment dedicat studenților și masteranzilor, în vederea dezvoltării abilităților și competențelor generației viitoare de specialiști. Activitate în care am dorit să atingem următoarele obiective: detalii www.ase.cccbi.md

Obiectivul 1: *Regândirea educației în era digitală*. Această strategie ar trebui să devină o problemă centrală pentru factorii de decizie de azi din două motive. În primul rând, numai educația poate forma o forță de muncă calificată, pregătită pentru locurile de muncă viitoare și pentru o piață a muncii în schimbare. Regândirea educației în era digitală constituie, așadar, o condiție prealabilă pentru competitivitatea globală viitoare a Europei și a întregului mapamond.

Obiectiv 2: *Constientizarea și identificarea căilor de a oferi competențe studenților la cerințele pieței muncii în era digitală*. Noile abilități tehnice și „soft” determinate de contextul Big Data, Data Science, Inteligența Artificială, roboții, câștigă importanță atât pe piața forței de muncă, cât și ca mijloc de participare deplină în societate. Drept urmare, rolurile, conținutul și metodele educaționale tradiționale sunt contestate - educația trebuie să pregătească astăzi cursanții pentru schimbarea sarcinilor și rolurilor atât pe piața muncii.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

3.3. În lucrările manifestărilor științifice incluse în *Registrul materialelor publicate în baza manifestărilor științifice organizate din Republica Moldova*

1. PISANIUC M., *Artificial intelligence and its impact on financial services: challenges and prospects* În: Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VII-a, 9-10 iunie 2022. Chișinău (publicare în decembrie 2022)

3 CĂLUGĂREANU I, ANTOCI N. *Premisele dezvoltării strategiilor de marketing digital în Republica Moldova*. În: Conferința științifică internațională „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale” din 28-29 octombrie 2022 (publicare în decembrie)

4. CĂLUGĂREANU I. *Management of public-private partnership contracts as a method of risk mitigation*. În: Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VII-a, 9-10 iunie 2022. Chișinău (publicare în luna decembrie 2022)

5. GRIBINCEA A., *The interdependence between organizational culture and business innovation IMM, În: Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VII-a, 9-10 iunie 2022. Chișinău (publicare în decembrie 2022)*

4. Articole în reviste științifice

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei B

1. DODU-GUGEA L, *Ecosistemul european inovational în contextul concurenței regionale, Revista științifico-didactică, Economica, 04(114) decembrie 2020, Chișinău, ASEM*

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

Irina CALUGAREANU, "Understanding The Public-Private Partnership Performance Estimation Model of Republic of Moldova Regions," Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-7-1, ISSN: 2767-9640, 23-24 November 2021, Seville, Spain, p 5704-5715.

Lica ERHAN and Tatiana GAUGAS, "Trends and Prospects for the Development of Small and Medium Sized Enterprises through Innovative Strategies in the Republic of Moldova," Proceedings of the 36th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-5-7, 4-5 November 2020, Granada, Spain, p 13052-13059.

9. Brevete de invenție și alte obiecte de proprietate intelectuală (OPI)

9.2. eliberate de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală

CĂLUGĂREANU, I. Certificat de înregistrare a obiectului dreptului de autor și drepturilor conexe. Metodologia de evaluare a performanței proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat în contextul concurenței regionale. **Seria O Nr. 7310 din 02.09.2022**

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Impactul științific este determinat prin abordarea impactului de IMM inovationale asupra economiei țării. Studiarea inovațiilor distructive și bussinesurilor asociate acestor inovări, în RM, în comparație cu alte state. De asemenea prin determinarea impactului factorului extern acestuia asupra activității IMM-lor inovationale. (anume capacitatea de adaptare și pârghiile prin intermediul cărora IMM-urile ar putea stimula creșterea durabila

Rezultatele înregistrate de către echipa de cercetare au impact economic la nivel micro, prin elaborarea strategiei de inovare pe procese în cadrul Fabricii de mobilă "MILLE" și implementării acesteia la nivel de entitate, după o perioadă de implimentare de jumătate de an, s-a observat, micșorarea cu circa 20% volumul rebuturilor din procesul de producere comparativ cu volumul acestora din anul precedent, sau optimizat cu 10% consumurile de materii prime și materiale și a crescut gradul de responsabilizare al angajaților întreprinderii. Totodată, în rezultatul implementării inovațiilor la nivel de proces, întreprinderea a început să exporte mobilă în Arabia Saudită și să se mențină și pe piața din România.

De asemenea a fost propusă și înregistrată la AGEPI metodologiă de analiză a PPP în cadrul proiectelor investiționale, care ar trebui să conțină sisteme de indicatori. În contextul businessului regional inovational, parteneriatul public-privat este o metodă de organizare a afacerilor și o formă a activității investiționale care are drept scop consolidarea resurselor partenerilor publici și privați. În acest caz s-a propus ca în metodele de analiză a funcționării PPP trebuie să se axeze nu doar pe

evaluarea componentelor comerciale și bugetare ale activității PPP, ci și pe performanțele sociale și economice care sunt formate din externalitățile PPP.

Impactul economic este determinat prin elaborarea și testarea. **Metodologiei dezvoltării echipelor pentru inovare** care include fișier excell, fiecare fișier are o sarcină, de a contribui la dezvoltarea echipei. Elaborarea și testarea acestei metodologii s-a realizat timp de 2 ani.

Această metodologie a fost testată pe 48 de întreprinderi, de pe urma căreia managementul întreprinderii va putea determina direcțiile de dezvoltare spre consolidarea echipei spre inovare, posibilitățile de a atinge rezultatele așteptate.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

Lucrările de cercetare se desfășoară în cadrul Centrului de Cercetare și Consultare în businessul inovativ, în cadrul Institutului de Cercetări Economice și Integrare Europeană, Bl.B 705 , birou dotat cu computere, rețea internet. De asemenea laboratoarele Departamentelor Business Internațional, Marketing și logistică. Centrul de Integrare Economică Europeană și Centrul de Transfer Tehnologic ASEM, Fintech Hub ASEM,

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM) Catedra Business și administrare, Relații Economice Internaționale și Turism

Universitatea de Studii Europene din Moldova (USEM) Departamentul Științe Economice

Universitatea Tehnică din Moldova (UTM)

Agenția de stat al proprietății intelectuale

Fabrica de mobile MIELLE

BC Victoriabank, BT, SA

BC MAIB,SA

BC Moldincombank SA

BC OTP Mobiasbank SA

Fabrica Bucuria SA

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

Universitatea Babeș Bolyai UBB, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea afacerilor (FSEGA)

Universitatea Tehnică din Tbilisi Georgia, Department of Engineering Economics

Universitatea Ovidius Constanța , Romania, Centrele de Cercetare Economică, vizită de Studiu

Universitatea Washington, Roma Italia

Revista Socio-Economic Perspectives (RSEP) & BC GRUP INC,

International Academic Research Center - USC

Universitatea Sancti Cyrilli A.D. 1669, Valletta, Malta

International Business Information Management Association (IBIMA, Spania, Grenada)

Revista Business Economic Horizont, Praga

Revista Business Engineering, GTU Tbilisi, Georgia

11. Dificultățile în realizarea proiectului

Dificultatea esențială este legată de îndeplinirea micii neachitate de conducător care nu este salarizat, ci numai ca cercetător în echipă. Altă dificultate fiind birocratizarea, legată de acte, rapoarte, modificări, conducătorul fiind nevoit să raporteze la instituție din care face parte precum și la ANCD, dublă raportare pe tot parcursul anului, precum și la final. Este neexplicabil de ce tot conducătorul științific trebuie să se ocupe de explicații asupra raportului financiar, nu persoanele responsabile din instituție.

Deoarece la începutul fiecărui an este semnat contractul, credem că e suficient de a raporta la sfârșitul anului și a face un act la început de an. Finanțarea primim în aprilie, raportăm în noiembrie, și pe parcurs încă apar o serie de acte, contracte, etc, toate sunt în activitatea conducătorului.

Deoarece membrii echipei desfășoară activitate cumulară, în fiecare an se semnează un nou contract de finanțare și la finele anului se cere raport asupra rezultatelor, de ce nu se admit modificări ale echipei? Ne referim la procedură de simplificat.

Pentru că proiectul până la urmă se apreciază după rezultate, nu după participare. Suma aprobată de proiect este aceeași, salariu de referință se schimbă, modificări în echipă nu se permite, cum să procedăm, ca să fie corect procedural și să avem și rezultate? Avem oameni care nu au contribuit cu rezultate, dar salariul a fost achitat, în același timp nu putem să ii disponibilizăm, etc.

Salariul de referință anual crește, iar trebuie să menținem aceeași echipă, fără modificări, cum e posibil în acest caz de a respecta procedura.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice

Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

PISANIUC M, JOMIR E, *Analysis of the activity of private equity funds in terms of driving innovation on the international market: prospects for the Republic of Moldova*, University of Washington, Rome, Italy, 24 november 2022, oral presentation.

CĂLUGĂREANU I. *Infrastructure's projects risk management evaluation within the public-private partnership in the Republic of Moldova (post-doctoral study results)*. In: International Conference Academic Research&Tourism 7th UNICART 19-21 October 2022 (oral presentation).

Manifestări științifice la conferințe (cu participare internațională Republica Moldova)

1.DASCALIUC, D. *Riscurile inovării în întreprinderile mici și mijlocii*, În a 4-a Conferință Economică Internațională "COMPETITIVITATE ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ", UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI, 3-4 noiembrie 2022

2.PISANIUC M, *Blockchaine - a tool for digital transformation of business models into value creation*, La conferința Științifică Internațională „Competitivitate și Inovare în Economia cunoașterii”ASEM 23-24 septembrie 2022, Chișinău

3.CHISTRUGA B, *IMM inovatoare în economia globalizată*, La conferința Științifică Internațională „Competitivitate și Inovare în Economia cunoașterii”ASEM 23-24 septembrie 2022, Chișinău

4.POPA M., NEGARĂ,M. *Tehnologiile Financiare (Fintech) - realitate actuală în ascensiunea corporațiilor transnationale./teze/prezentare orală*. Simpozionul Științific al Tinerilor Cercetători, Ediția a – XX – a, 8-9 aprilie 2022, ASEM, Moldova.

12. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

Pisaniuc Maia Tezaur Media TV, 22 decembrie 2021, Diseminarea rezultatelor proiectului CONBIZ, participarea la emisiune conducătorului proiectului

➤ Articole de popularizare a științei

Pisaniuc Maia, Rezultatetele proiectului Configurarea businessului inovational în condițiile concurenței regionale, *Diez.md*, 22 decembrie 2021, decembrie 2022

Promovarea rezultatelor pe site-ul proiectului www.ase.ccbi.md

13. Teze de postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului (Opțional)

CĂLUGĂREANU I. Evaluarea managementului riscurilor proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat din Republica Moldova. **Teză de doctor habilitat în științe economice**, Chișinău, 2022, confirmată prin decizia Consiliului de Conducere al ANACEC Nr. 4 din 01.07.2022

13. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (Opțional)

Agentia de Stat al Proprietății Intelectuale, Certificat de înregistrare al dreptului de autor,

Seria O Nr. 7310 din 02.09.2022

Gold Medal International Exhibition of Innovation and Tehnology Transfer Excellent IDEA -2022, 23 septembrie 2022

For innovation: The analysis of the dependence between agricultural production and production factors in the Republic of Moldova, according to the Cobb-Duglas Model.

14. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

- PISANIUC Maia, Revista Ecoforum, Suceava membru al colegiului de redacție
- PISANIUC Maia, Revista Business Economic Horizont, Praga, revistă indexată Web of Science, Thomson Reuteur, membru al consiliilor de experți.
- PISANIUC Maia, Revista Business Engineering, GTU Tbilisi, membru al colegiului de redacție

PISANIUC Maia, membru al colegiului de redacție al revistei științifice The Eastern European Journal for Regional Studies (EEJRS) <https://csei.ase.md/journal/>

POPA Marina , redactor al revistei științifice The Eastern European Journal for Regional Studies (EEJRS) <https://csei.ase.md/journal/>

CĂLUGĂREANU Irina -Membrul Comitetului Științific la: International Conference Academic Research&Tourism 7th UNICART 19-21 October 2022, Sancti Cyrilli A.D. 1669, Valletta, Malta

15. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu).

Acțiunile și activitățile întreprinse, în anul 2021, de către echipa de cercetare în proiectul **Configurarea businessului inovațional în contextul concurenței regionale** cu cifrul nr. 20.80009.0807.42 au fost orientate pe două aspecte: teoretice și practice, de implementare al rezultatelor în cadrul IMM din Republica Moldova. În vederea realizării acțiunilor planificate s-a analizat activitatea întreprinderilor inovative din perioada 2017-2022, în corelare cu numărul de angajați și veniturile realizate. În studiul dat, am inclus întreprinderi care au inovat în una din componente: (produse, procese, metode de organizare, de realizare al mărfurilor, serviciilor).

Potrivit studiului, s-a constatat din numărul total de IMM existente în anul 2019-2021 întreprinderi inovatoare care au realizat ceva inovări constituie 49,5%, din care inovatoare pe produse /sau procese 16,5% din ele 7,1% pe produse, 5,4 pe procese, 4,0% pe produse și procese, 33,7% inovatoare ca structură organizatorică și marketing. Pornind de la aceste constări, s-a determinat impactul factorului extern acestuia asupra activității IMM-ilor inovaționale: (anume capacitatea de adaptare și pârghiile prin intermediul cărora IMM-urile ar putea stimula creșterea durabila). Deoarece o parte din IMM totuși inovează în procese, sau în procesul de organizare, i-ar activitățile inovative disruptive sunt orientate către start-upuri, s-a determinat impactul capitalului uman, precum și al culturii organizaționale asupra inovării întreprinderilor. În acest scop s-a elaborat și testat Sondajul în vederea aprecierii gradului de inovare al IMM din Republica Moldova, la care au participat angajați din 27 de întreprinderi.

În urma rezultatelor sondajului, precum și studiului impactului culturii organizaționale asupra inovării, s-a elaborat *Metodologia dezvoltării echipelor pentru inovare*. Elaborarea și testarea acestei metodologii s-a realizat timp de 2 ani, testată pe 48 de întreprinderi.

Altă sarcină realizată în cadrul proiectului fiind elaborarea unei strategii de inovare, pentru o întreprindere din domeniul de producție, anume, am pus accentul pe inovarea proceselor al Fabricii de mobilă "MILLE" și implementării acesteia la nivel de entitate. După o perioadă de implementare de jumătate de an, s-a observat, micșorarea cu circa 20% volumul rebuturilor din procesul de producere comparativ cu volumul acestora din anul precedent, sau optimizat cu 10% consumurile de materii prime și materiale și s-a majorat gradul de responsabilizare al angajaților întreprinderii. Totodată, în rezultatul implementării inovațiilor la nivel de proces, întreprinderea a început să exporte mobilă în Arabia Saudită și să se mențină în continuare pe piața din România.

De asemenea a fost propusă și înregistrată la AGEPI metodologia de analiză a Parteneriatilor publice private (PPP) în cadrul proiectelor investiționale, care ar trebui să conțină sisteme de indicatori. În contextul businessului inovațional la nivel regional, parteneriatul public-privat este o metodă de organizare a afacerilor și o formă a activității investiționale care are drept scop consolidarea resurselor partenerilor publici și privați. În acest caz s-a propus ca în metodele de analiză a funcționării PPP trebuie să se axeze nu doar pe evaluarea componentelor comerciale și bugetare ale activității PPP, ci și pe performanțele sociale și economice care sunt formate din externalitățile PPP.

Rezultatele au fost deasemenea reflectate în 14 publicații: 1 monografie colectivă publicată peste hotare, 1 articol în reviste locale, 4 publicații în materialele conferințelor editate peste hotare, 4 publicații în materialele conferințelor internaționale organizate în țară, 4 teze la conferințe internaționale, 1 drept de autor înregistrat la agenția AGEPI Seria O Nr. 7310 din 02.09.2022, 1 Medalie de aur la International Exhibition of Innovation and Tehnology Transfer Excellent IDEA -2022, 23 septembrie 2022 Chișinău.

The actions and activities undertaken in 2021 by the research team in the project **The Configuration of Innovative Business in the Context of Regional Competition** with the number 20.80009.0807.42 were focused on two aspects: theoretical and practical, implementation of the results in SMEs in the Republic of Moldova.

In order to implement the planned actions, the activity of innovative enterprises in the period 2017-2022 was analysed in correlation with the number of employees and revenues achieved. In the given study, we included enterprises that innovated in one of the components:(products, processes, methods of organization, realization of goods, services).

According to the study, it was found out of the total number of existing SMEs in 2019-2021 innovative enterprises that have made some innovation constitute 49.5%, of which innovative on products /or processes 16.5% of them 7.1% on products, 5.4 on processes, 4.0% on products and processes, 33.7% innovative as organizational structure and marketing. Based on these findings, the impact of its external factor on the activity of innovative SMEs was determined: (i.e. the adaptability and levers through which SMEs could stimulate sustainable growth).

Since a part of SMEs still innovate in processes, or in the organisational process, and disruptive innovative activities are oriented towards start-ups, the impact of human capital as well as organisational culture on business innovation was determined. For this purpose, the Survey for the assessment of the innovation level of SMEs in the Republic of Moldova was developed and tested, with the participation of employees from 27 enterprises. Following the results of the survey, as well as the study of the impact of organisational culture on innovation, *the Innovation Team Development Methodology was developed*. The development and testing of this methodology was carried out for 2 years, tested on 48 enterprises.

Another task carried out within the project was the development of an innovation strategy for a manufacturing enterprise, namely, we focused on the process innovation of the furniture factory "MILLE" and its implementation at entity level. After half a year of implementation, the volume of waste in the production process was reduced by about 20% compared to the previous year, the consumption of raw materials and materials was optimized by 10% and the degree of responsibility of the company's employees was increased. At the same time, as a result of the implementation of process innovations, the company started to export furniture to Saudi Arabia and to continue to maintain its presence on the Romanian market.

It was also proposed and registered at AGEPI the methodology for the analysis of Public Private Partnerships (PPP) in investment projects, which should include indicator systems. In the context of innovation business at regional level, public-private partnership is a method of business organization and a form of investment activity aimed at consolidating the resources of public and private partners. In this case it was proposed that in the methods of analysing the functioning of PPP it is necessary to focus not only on evaluating the commercial and budgetary components of PPP activity, but also on the social and economic performance that is formed by PPP externalities.

The results were also reflected in 14 publications: 1 collective monograph published abroad, 1 article in local journals, 4 publications in conference materials published abroad, 4 publications in the materials of international conferences organized in the country, 4 theses at international conferences, 1 copyright registered at AGEPI agency Series O No. 7310 of 02.09.2022,

1 Gold medal at the International Exhibition of Innovation and Technology Transfer Excellent
IDEA -2022, 23 September 2022 Chisinau.

16. Recomandări, propuneri

Conducătorul de proiect _____ / (numele, prenumele)

Data: _____

LS

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul de referință în cadrul proiectului din Programul de Stat**
Configurarea businessului inovational în contextul concurenței regionale

Monografie colectivă editată peste hotare

M.Pisaniuc, I. Călugăreanu, A. Ulinici, N. Lobanov, M. Popa, M. Cebanu, The Configuration of Innovative Business in the Context of Regional Competition, în colaborare cu International Journal of Applied Research in Management and Economics, apariția în decembrie 2020 10c.a.

4. Articole în reviste științifice

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

DODU-GUGEA L, *Ecosistemul european inovational în contextul concurenței regionale*, Revista științifico-didactică, Economica, 04(114) decembrie 2020, Chișinău, ASEM

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

Irina CALUGAREANU, "Understanding The Public-Private Partnership Performance Estimation Model of Republic of Moldova Regions," Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-7-1, ISSN: 2767-9640, 23-24 November 2021, Seville, Spain, p 5704-5715.1.c.a.

Lica ERHAN and Tatiana GAUGAS, "Trends and Prospects for the Development of Small and Medium Sized Enterprises through Innovative Strategies in the Republic of Moldova," Proceedings of the 36th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-5-7, 4-5 November 2020, Granada, Spain, p 13052-13059.1c.a.

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1. PISANIUC M., *Artificial intelligence and its impact on financial services: challenges and prospects* În: Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VII-a, 9-10 iunie 2022. Chișinău (publicare în decembrie 2022) 1.c.a.

3 CĂLUGĂREANU I, ANTOCI N. *Premisele dezvoltării strategiilor de marketing digital în Republica Moldova*. În: Conferința științifică internațională „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale” din 28-29 octombrie 2022 (publicare în decembrie) 1c.a.

4.CĂLUGĂREANU I. *Management of public-private partnership contracts as a method of risk mitigation*. În: Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VII-a, 9-10 iunie 2022. Chișinău (publicare în luna decembrie 2022) 0.85c.a.

5.GRIBINCEA A., *The interdependence between organizational culture and business innovation IMM*, În: Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană, ediția a VII-a, 9-10 iunie 2022. Chișinău (publicare în decembrie 2022) 0,5 c.a.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

PISANIUC M, JOMIR E, *Analysis of the activity of private equity funds in terms of driving innovation on the international market: prospects for the Republic of Moldova*, University of Washington, Rome, Italy, 24 november 2022, oral presentation

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1.DASCALIUC,D, *Riscurile inovării în întreprinderile mici și mijlocii*, În a 4-a Conferință Economică Internațională "COMPETITIVITATE ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ", UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI, 3-4 noiembrie 2022

2.PISANIUC M, *Blockchaine - a tool for digital transformation of business models into value creation*, La conferința Științifică Internațională „Competitivitate și Inovare în Economia cunoașterii”ASEM 23-24 septembrie 2022, Chișinău

3.CHISTRUGA B, *IMM inovatoare în economia globalizată*, La conferința Științifică Internațională „Competitivitate și Inovare în Economia cunoașterii”ASEM 23-24 septembrie 2022, Chișinău

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

POPA M., NEGARĂ,M. *Tehnologiile Financiare (Fintech) - realitate actuală în ascensiunea corporațiilor transnationale./teze/prezentare orală*. Simpozionul Științific al Tinerilor Cercetători, Ediția a – XX – a, 8-9 aprilie 2022, ASEM, Moldova.

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

CĂLUGĂREANU, I. Certificat de înregistrare a obiectului dreptului de autor și drepturilor conexe. Metodologia de evaluare a performanței proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat în contextul concurenței regionale. **Seria O Nr. 7310 din 02.09.2022**

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
(la data raportării 16.12.2022)**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.42

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	413,12	-	413,12
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	99,14	-	99,14
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	21,8	+20,9	42,7
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	25,94	-20,9	5,04
Total		560,0	-	560,0

Conducătorul organizației _____ / Alexandru Stratan

Economist șef _____ / Nadejda Guțu

Conducătorul de proiect _____ / Maia Pisaniuc

Data: _____

LȘ

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.0807.42

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Pisaniuc Maia	1969	Dr.	0,5 de bază + 0,5 prin cumul	03.01.2022	
2.	Chistruga Boris	1953	Dr. habilitat	0,5	03.01.2022	30.06.2022
3.	Călugăranu Irina	1979	Dr.	0,5	03.01.2022	
4.	Jitaru Dorina	1980	Dr.	0,5	03.01.2022	30.09.2022
5.	Ulinici Andrian	1974	Dr.	0,5	03.01.2022	30.09.2022
6.	Dascaliuc Daniela	1974	Dr.	0,5	03.06.2022	
7.	Popa Marina	1984	Dr.	0,5	01.07.2022	30.09.2022
8.	Gaugaș Tatiana	1979	-	0,5	01.07.2022	30.09.2022
9.	Jomir Eudochia	1994	-	0,25	03.01.2022	30.06.2022
10.	Gribincea Alexandru	1993	-	0,5	03.01.2022	30.06.2022
11.	Ceban Mihaela	1997	-	0,5	03.01.2022	30.06.2022

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	36%
--	-----

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Jomir Eudochia	1994	-	0,5	01.07.2022
2.	Ceban Mihaela	1997	-	0,25	01.07.2022

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	36%
---	-----

Conducătorul organizației _____ / Alexandru Stratan

Economist șef _____ / Nadejda Guțu

Conducătorul de proiect _____ / Maia Pisaniuc

Data: _____ LȘ